

[Bertel Dahlgaard.]

ledelse og medarbejdere. Jeg siger selvfølgelig ikke, at udbyttedelingsordninger eller bonusordninger bør opbygges alene på dette grundlag. Der vil vel i almindelighed være tale om en kombination af kontant udbetaling, velfærdsforanstaltninger, bonusbeviser eller obligationer, der forrentes, erhvervelse af aktier o. s. v.

De ændringsforslag, den højtærede økonomi- og arbejdsminister omtalte, og som socialdemokratiet stillede i sidste samling, var udtryk for en betydelig imødekommenhed over for lovforslagets bestemmelser, men netop på det punkt, jeg her berører, synes der for mig at være en noget forskellig opfattelse. Så vidt jeg erindrer, gik socialdemokratiets ændringsforslag ud på, at hensatte fondsbeleb almindeligvis skulle anbringes uden for virksomheden. Jeg lagde mærke til, at ministeren i den tale, han holdt på socialdemokratiets kongres, udtalte, at de i fonden opsamlede kapitaler bør kunne anbringes sådan, at de kan stå til fri rådighed for erhvervslivet. Hvad der menes hermed, er ikke ganske klart, men udtalelserne peger vel nærmest i retning af en vis kollektivt bestemt anbringelse i erhvervslivet og ikke på anbringelse i den virksomhed, udbyttedelingen er tilknyttet. Jeg skal imidlertid ikke uddybe dette nærmere; jeg har blot villet sige, at her er et punkt, der forekommer os at være af vigtighed, når problemerne ses på længere sigt.

Jeg skal til slut blot sige, at jeg synes, det ville være meget ønskeligt, om man i forbindelse med behandlingen af dette lovforslag kunne opnå, at de forhandlinger om produktionsfremmende lønsystemer, der føres mellem repræsentanter for Arbejdsgiverforeningen og repræsentanter for De samvirkende Fagforbund, kunne fremmes så meget, at et resultat var i sigte, således at man kunne bedømme disse problemer i sammenhæng, idet formålet jo er det samme på begge områder.

Hans Rasmussen: I løbet af et forholdsvis kort åremål har vi her i folketinget flere gange beskæftiget os med forslag til lov om fremme af udbyttedeling, fremsat af det radikale venstre. Forslagenes formål og karakter har for så vidt været de samme, og de forskellige partier har under de

stedfundne debatter haft lejlighed til at fremføre deres principielle synspunkter om en lovgivning af denne art. Fra socialdemokratiets side har vi i de senere år ikke lagt skjul på, at vi ikke er så deciderede modstandere af forslag om udbyttedeling, som det måske tidligere har været tilfældet. Det moderne arbejdsmarkeds komplicerede forhold med rationalisering og med fremme af produktiviteten tegner jo i dag et ganske andet billede af forholdene end før — med en stærkere interesse hos den enkelte arbejder i at gøre sin skyldighed og derfor med større nødvendighed for at finde frem til et incitament, der kan påkalde hans interesse for en større produktion.

I de udvalg, der i de tidligere folketingsår har beskæftiget sig med problemet, har vi fra socialdemokratisk side peget på det hensigtsmæssige i en kombination af udbyttedelingsordninger og de sociale fonds, som det ærede medlem hr. Bertel Dahlgaard omtalte, således at man igennem disse kunne sigte mod en løsning af produktionens voksende sociale problemer. På det punkt er vi til at forhandle med. Det er givet, at der er en vis interesse i, at de sociale fonds er tilknyttet den virksomhed, hvori de oprettes, og virksomheden bør vel også have lejlighed til at arbejde med sådanne midler. Det har været vort indtryk, at de forskellige opfattelser med hensyn til ønskeligheden af en lovgivning på dette område ikke var uforligelige, selv om vi i mit parti gerne så, at disse sociale fonds fik en obligatorisk karakter, idet vi ikke mente helt at kunne stole på de resultater, der ville fremkomme ad frivillighedens vej. Vi må erkende, at lønfastsættelsen — selv om vi også vil gå over til mere moderne og mere produktivitetsfremmende lønsystemer, som det er omtalt fra denne talerstol — ikke tilfredsstillt arbejderne krav til de ydelser, som man må forudsætte at et moderne produktionsliv skal afkaste til sine medarbejdere. Selv om lønsystemerne gøres nok så effektive, må vi stadig regne med, at lønningerne ved forhandlingerne afpasses over for prisniveauet på en sådan måde, at der faktisk ikke bliver meget tilbage, når man har betalt enhver sit. Supplerende ordninger i form af delagtighed i virksomhedernes udbytter eller henlæggelser til sociale fonds kan for arbejderparten i et